

Dnr 1.2.4./488-2013

Inkom
Skärholmens Stadsdelsnämnd

2013 -05- 27

6

Hej! Vi är fem elever från Globala Gymnasiet som har en uppgift att planera om en stadsdel så att den blir mer hållbar. Vi blev tilldelade Skärholmen. Vi har valt att avgränsa torget med byggnaderna runt torget. Nu skriver vi ett medborgarförslag som beskriver våra åtgärder för att öka hållbarheten till torget.

Idag ser Skärholmens torg lite grått och trist ut, då det inte finns mycket växtlighet och många gråa byggnader. Torget har idag en grötefaktor med ett värde på 0,42 men för en offentlig plats bör det ligga på 0,6. Alltså är det för lite grönt på torget för att det ska räknas som en hållbar plats. Eftersom träden bara blommar och är gröna på vår och sommar ser torget tråkigare ut på höst och vinter. När vi frågat medborgare på torget har många sagt att det tycker att det ser skräpigt ut. Det här leder till att få människor vill vistas på torget och att det blir mer av en genomfart på väg till gallerian och affärerna.

De vi frågade uttryckte även positiva åsikter om torgets nuvarande läge. De tyckte att det var bra att det finns många bänkar, att frukthandeln och gallerian gav liv till torget och att fontänen och träden gav rekreation.

I nuläget har Skärholmens torg låg biodiversitet eftersom det bara finns en trädart och lite växtlighet. Det gör att bara ett fåtal arter av t.ex. fåglar och insekter trivs på torget. Det finns även få ekosystemtjänster. Det som i nuläget ger ekosystemtjänster är träden och vattnet i fontänen.

Positivt ekologiskt sett är att det finns många träd (även om de är av samma art) vilket ökar torgets sociala värden då de skapar rekreation och bättre luft samt ekologiska värden då träden fotosyntetiserar och ger plats för arter att bo och äta från. Tunnelbanan som ligger i anslutning till torget ger också invånarna i Skärholmen möjlighet att åka kollektivt istället för med personbilar, vilket är ett bättre alternativ då tunnelbanan har mindre utsläpp än en personbil. Invånarna är då inte heller lika beroende av att ha bil. Fontänen på torget ökar också artrikigheten, då fåglar kan dricka och bada i vattnet.

Handeln och kyrkan fungerar som pull-faktorer. De lockar människor att åka dit och vistas på torget även om de inte bor i Skärholmen. Push-faktorer är att torget är grått och att det är otryggt på kvällen, enligt tillfrågade.

Arter och växtlighet:

- För att öka biodiversiteten och därmed ge möjlighet för fler arter att vistas på torget och göra torget finare året runt vill vi byta ut träden till olika arter, som är gröna olika årstider. På så sätt skulle delar av torget vara grönt året om vilket ökar sociala värden (trivsel) samtidigt som olika arter kan trivas.

- Vi vill också täcka tunnelbanehuset med en vertikal plantering eller grön vägg. Det skulle göra torget mindre grått och förbättra luften.

- En ökad biodiversitet, alltså en större biologisk mångfald, skulle leda till en högre resiliens. Exempelvis kommer Skärholmstorget därför klara av översvämningar bättre och ha större förmåga att klara klimatförändringar.

Fontän: Vi föreslår en rund fontän med en plats i mitten där man kan ta det lugnt. De som bara vill passera över torget kan gå runt fontänen och den lilla ön innanför blir som en skyddad zon i det annars ganska stressiga torget. Det kommer att leda till ökade sociala värden eftersom alla kan nyttja torget till det de vill, passera eller ta det lugnt.

Energi: Skärholmen är idag ett torg som är väldigt beroende av energi och elektricitet. Därmed föreslår vi åtgärder för att torget ska kunna bli självförsörjande. På kyrkans tak vill vi därför att det ska byggas solceller som ska kunna generera el till kyrkan. Plattorna k

ommer att generera energi till gatlyktorna på torget. Det leder till att torget kommer att spara pengar och överhuvudtaget slippa skaffa energi från andra källor. Därmed kommer torget att få ett mindre ekologiskt fotavtryck.

Byggnader:

- Vi vill ändra torghandels byggnad och göra det till en permanent byggnad för att göra torget mindre skräpigt, göra torget mer lockande även under vinterhalvåret då det är för kallt för att folk ska vara utomhus länge och för att försäljarna ska kunna försvara sina varor där.

- Vi vill också göra om grillen så att det fungerar som en "trappa" inklädd i gräs, som man kan sitta på och slappna av, vara en scen på sommaren men samtidigt vara en grill. Det leder till att man utnyttjar samma yta som förut men tredubblar funktionen och de sociala värdena.

- På det Gula huset planerar vi att göra ett grönt tak, både för att öka växtligheten, upptaget av nanopartiklar och för att locka pollinatörer. Därmed får torget många ökade ekosystemtjänster. Samtidigt kommer man att kunna vara uppe på taket och människor kommer att kunna nyttja det för rekreation - därmed ökar också de sociala värdena.

Vi har en stark vision för Skärholmstorget. När vi kom dit första gången slogs vi av potentialen, de sociala värdena, torghandeln och butikerna. Men vi fick också en bild av utmaningar, hur de ekologiska värdena skulle kunna ökas. Idag är Skärholmstorget en social plats där människor handlar, sitter ner och vilar och kanske framför allt - passerar. Det vi lade märke till är att fontänerna idag tar upp en stor del av torget vilket gör att människor inte får så stor plats. Därmed passerar människor på torget samtidigt som folk försöker vila, vilket gör att många känner att de inte kan nyttja torget till det de vill. Därför har vi en vision att göra torget till en plats där alla kan vara, att göra en rund fontän med ett hål i, där man kan ha bänkar och gräs, och människor kan ha en plats att vila på. Samtidigt kommer människor att kunna passera runt

fontänen. På så sätt kommer torget att bli en mer demokratisk plats som vem som helst kan nyttja.

Vad gäller de ekologiska värdena har vi en vision att Skärholmstorget ska bli som en förebild för det nya begreppet "Green density" (att förtäta staden, få in fler människor samtidigt som man bevarar de ekologiska värdena. Vi vill helt enkelt att torget ska vara en social plats där människor kan bo, handla och nyttja torget för rekreation samtidigt som de ekologiska värdena ökar. Vi ser hur man kan lägga en gräsmatta i fontänen, att klä in hela tunnelbanehuset med gröna växter och göra gröna tak för att få dit pollinatörer. Vår vision är att torget ska få samma grönytefaktor som en park, vilket kommer att vara viktigare och viktigare i städer i framtiden. En ökad biodiversitet, alltså en högre biologisk mångfald, kommer att leda till att torget får en högre resiliens, alltså ett bättre skydd mot översvämningar, klimatförändringar och liknande. Om grönytefaktorn ökar får man också till automatiska ekosystemtjänster till torget, samtidigt som människors trivsel och möjlighet till rekreation kommer att öka.

En annan vision vi har tagit fram för Skärholmstorget är att det ska bli helt självförsörjande på elektricitet för gatulyktor och även kyrkan. Det kommer att ske med hjälp av solpaneler på kyrkans tak samt med plattor på marken som genererar energi när man går på dem. Detta kommer att spara både pengar samt slippa använda energi från andra källor.

Visionen är att torget ska bli ett föregångsexempel och visa hur en stad behöver utvecklas för att leva upp till framtidens krav på en mer hållbar stad. Vi utnyttjar modeller och metoder som "Green Density" och "ekosystemtjänster" för att få upp hållbarheten för torget. Något som vi också vill nå med detta medborgarförslag är att förändra Skärholmstorget, så att människorna som bor där och rör sig där kommer att få en förändrad livsstil. Det kommer att bli mer motiverande att återvinna, att leva hälsosamt och vara ute i naturen, eftersom det blir mer tillgängligt genom våra åtgärder. Därmed kommer torget och dess invånare att få ett mindre ekologiskt fotavtryck.

Eftersom det redan finns sociala värden på torget, men få ekologiska tycker vi att satsningen framförallt bör handla om att öka de ekologiska värdena. Viktigast tycker vi är att Skärholmen blir mer självförsörjande på energi eftersom Skärholmen idag måste förlita sig på andra energikällor.

Den viktigaste åtgärden är torgets grunder - alltså att det läggs nya plattor som genererar energi och att den runda fontänen byggs. Solcellerna på kyrkans tak är också viktiga för att Skärholmen ska bli mer självförsörjande.

Efter att torgets grunder byggts upp kan man installera gröna tak på tunnelbanebyggnaden och på gula huset, samt plantera träd av olika arter. Därmed kommer de sociala värdena

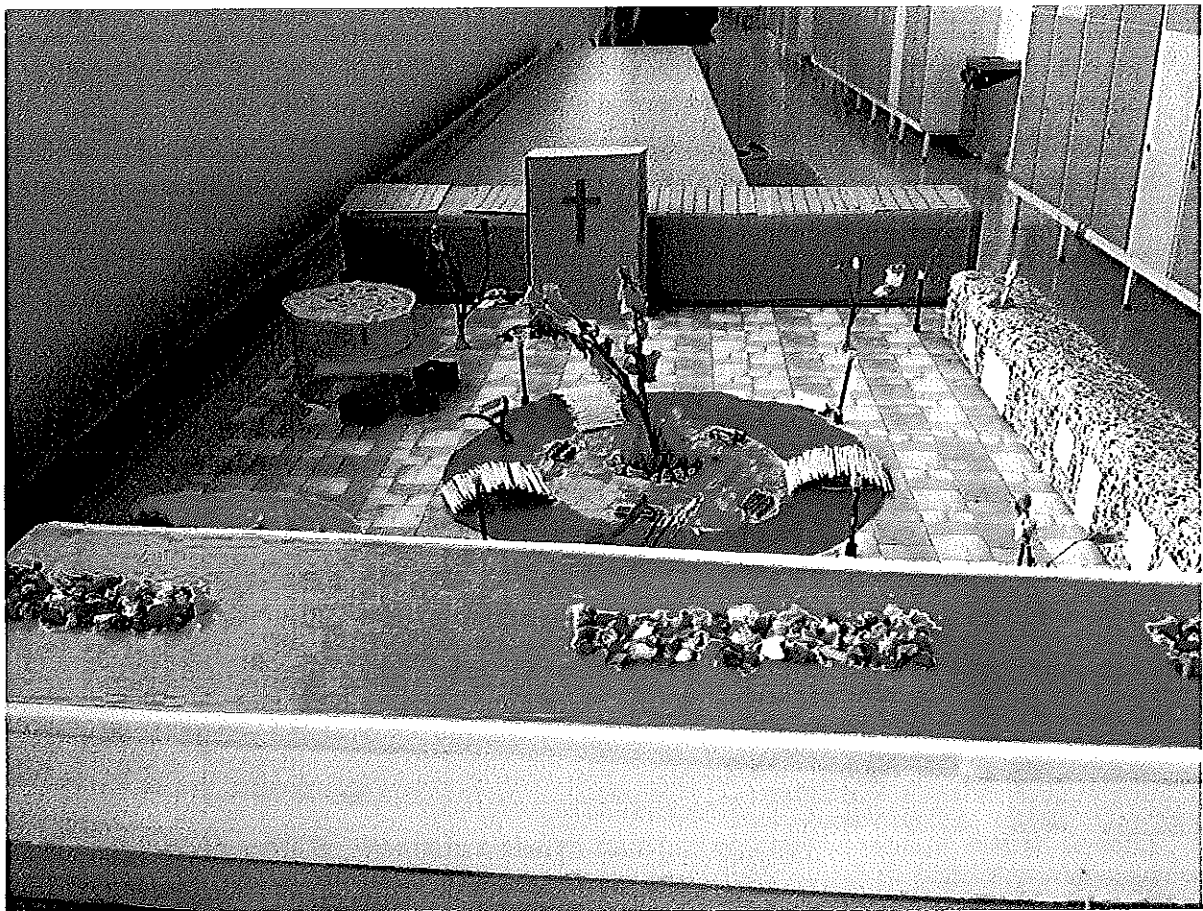
man måste gradvis göra förändringen och helt enkelt börja med grunderna. Efter det så kommer man att kunna plantera träd, göra gröna väggar etc för att öka de ekologiska värdena.

Att införa alla dessa åtgärder är kortsiktigt inte så rimligt, först och främst eftersom

Skärholmstorget är en plats där det rör sig väldigt mycket människor, och därmed måste man göra förändringarna gradvis för att inte orsaka kaos. Sedan så kommer det att bli ganska dyrt att installera båda solceller och plattor som genererar energi.

Våra åtgärder är viktiga och grundade på ekologiska modeller och teorier. Därmed är det säkert att åtgärderna kommer att leda till ökade sociala värden. Dock är kvalitén på de sociala värdena upp till varje enskild individ som vistas på torget att avgöra. Därmed garanteras inte att åtgärderna kommer att leda till ökade sociala värden, mer än de som redan idag existerar. Dock har vi gjort en enkätundersökning på Skärholmstorget som tydligt visar att människor skulle trivas mer om grönytefaktorn ökade. Därmed kommer åtgärderna även att leda till ökad trivsel.

Bilder på vår modell av hur torget kan se ut:

Med vänliga hälsningar

Jack Abrahamsson, Louise Christiansson,
Thomas Tuvesson, Maria Novik och
Anna-Katarina Jonsson